

Streszczenie pracy

METODYKA WYZNACZANIA STREF FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH MIAST Z WYKORZYSTANIEM GIS I TAKSONOMII NUMERYCZNEJ

Świat podlega procesom urbanizacyjnym w coraz szybszym tempie. Choć miasta zajmują jedynie niewielką część powierzchni Ziemi, zamieszkuje je już ponad połowa ludności świata. Gwałtowny i nieplanowany rozwój obszarów miejskich stanowi zagrożenie dla zrównoważonego rozwoju i jakości życia ich mieszkańców. Społeczeństwo stoi więc przed ogromnym wyzwaniem dotyczącym prawidłowego zarządzania przestrzenią miejską.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna miast jest wypadkową wzajemnego oddziaływania warstw społecznej, morfologicznej, funkcjonalnej, przestrzennej i wielu innych. Stanowi ona złożony układ elementów, który wymusza wielodyscyplinarne podejście do zarządzania miastem. W pracy zaproponowano autorską metodykę wyznaczania jednorodnych stref funkcjonalno-przestrzennych miasta, która może stanowić narzędzie usprawniające proces miejscowego planowania przestrzennego.

Obszarem badania, który posłużył jako przykład zastosowania proponowanej metodyki w praktyce, było miasto Kraków. Zmiany jakie zachodziły na jego terenie, zarówno w kontekście historycznym jak i współczesnym, spowodowały znaczne zróżnicowanie w jego strukturze funkcjonalnej i przestrzennej. Podobnie jak wiele innych miast Kraków boryka się z licznymi problemami, także dotyczącymi zagospodarowania przestrzeni.

W rozprawie zaproponowano szereg wskaźników charakteryzujących strukturę funkcjonalno-przestrzenną miast. Wartości tych wskaźników zostały wyznaczone dla przyjętego obszaru badawczego za pomocą analiz przeprowadzonych w środowisku GIS. Posłużyły one jako dane wejściowe dla metod taksonomii numerycznej. Metody taksonomiczne pozwoliły na uporządkowanie i klasyfikację otrzymanych informacji i wyznaczenie skupień obiektów podobnych. Skupienia te stanowiły podstawę delimitacji jednorodnych stref funkcjonalno-przestrzennych Krakowa. Zaproponowana metodyka jest uniwersalna i może zostać zastosowana dla dowolnego obszaru miejskiego.

Słowa kluczowe: struktura funkcjonalno-przestrzenna, systemy informacji geograficznej, taksonomia numeryczna, urbanizacja